

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/51/2022
Identifikačné číslo spisu: 7111200395
Dátum vydania rozhodnutia: 24.01.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Marián Sluk
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7111200395.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. X., narodeného E. zastúpeného advokátskou kanceláriou RIEDL advokátska kancelária s. r. o., Prešov, Slovenská 46, IČO: 54 359 490, 2/ T., narodenej E., zastúpenej advokátom Mgr. Drahoslavom Potočekom, Košice, Čajakova 5, proti žalovanému N. narodenému E., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Košice, Thurzova 3367/6A, IČO: 47 231 785, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, vedenom pôvodne na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 18C/7/2011, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. augusta 2020 sp. zn. 5Co/95/2020 v spojení s opravným uznesením zo 16. novembra 2021 sp. zn. 5Co/95/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má voči žalobcovi 1/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 30. januára 2020 č. k. 18C/7/2011-210 v spojení s opravným uznesením z 5. októbra 2021 č. k. 18C/7/2011-374 zastavil konanie a stranám sporu nárok na náhradu trov konania nepriznal.

1.1. Svoje rozhodnutie odôvodnil v zmysle § 110, § 111 ods. 1 a 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), § 163 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tým, že podaním z 10. apríla 2014 navrhol žalovaný na základe dohody so žalobcami konanie prerušiť v zmysle ust. § 110 ods. 1 OSP. Žalobcovia vo vyjadrení z 23. mája 2014 s prerušením súdneho konania súhlasili. Súd prvej inštancie uznesením z 2. júla 2014 č. k. 18C/7/2011-141 konanie prerušil v súlade s ust. § 110 a § 111 ods. 1 a 3 OSP, ktoré uznesenie nadobudlo právoplatnosť 2. augusta 2014. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že strany sporu v zákonnej lehote 6 mesiacov od právoplatnosti predmetného uznesenia o prerušení konania nepodalí návrh na pokračovanie v konaní. Vzhľadom na skutočnosť, že od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania uplynulo viac ako šesť mesiacov (i viac ako rok - poznámka dovolacieho súdu) a žiadna zo strán sporu nepodalá návrh na pokračovanie v konaní, súd s

poukazom na citované ustanovenia zákona rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia a konanie vo veci zastavil.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne, (v poradí druhým rozhodnutím) rozsudkom z 26. augusta 2020 sp. zn. 5Co/95/2020 v spojení s opravným uznesením zo 16. novembra 2021 sp. zn. 5Co/95/2020 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a nárok na náhradu trov odvolacieho konania stranám sporu nepriznal.

2.1. Odvolací súd uviedol, že v riešenej veci nejde o nepreskúmateľné rozhodnutie. Súd prvej inštancie použil správny právny predpis a zákonne ho aj aplikoval, vychádzal z ust. § 111 ods. 1 a 3 OSP, lebo ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Keďže s poukazom na účinok CSP, dňom 1. júla 2016 nadobudnutá účinnosť ukladala súdu prvej inštancie podľa § 470 ods. 1 (ak nie je ustanovený inak, platí tento zákon a na konanie začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti). Túto povinnosť aj súd prvej inštancie aplikoval vo veci. Správne vychádzal súd prvej inštancie zo zákonnej premisy, že prerušenie konania podľa § 163 CSP má charakter procesnej sankcie, vystihuje pasivitu v spore, konkrétne žalobcov 1/ a 2/, preto súd prvej inštancie prerušil konanie najmenej na 3 mesiace a zhodné navrhnutie odročenia pojednávania možno považovať za procesnú pasivitu, predovšetkým na strane žalobcov 1/ a 2/, ktorí v kontradiktórnom procese v prvom rade majú záujem na pokračovaní v konaní. Z obsahu spisu vyplýva, že od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania uplynulo viac ako 6 mesiacov a žiadna zo strán nepodala návrh na pokračovanie v konaní, súd prvej inštancie musel takto rozhodnúť vzhľadom na to, že ide o procesnú sankciu a odvolacie námietky sú neopodstatnené. Ďalšou skutočnosťou namietanou v odvolaní bolo, že ústavný súd rozhodnutím III.ÚS 89/2019-9 z 5.11.2019 prijal ústavnú sťažnosť žalobkyne 2/ na ďalšie konanie v časti. To ale neznamená, že by meritorne bol rozhodol ústavný súd v senáte III. ÚS vo veci 89/2019 a odvolací súd konštatuje, že nemožno očakávať, kedy bude pokračovať a či rozhodol alebo nerozhodol, lebo ide zjavne o inú vec súdu prvej inštancie), nespôsobuje to, aby uznesenie súdu prvej inštancie nebolo zákonné a vecne správne a ani nemožno vyvodiť z tohto, že by obligatorne prerušenie konania podľa § 163 CSP v súvislosti so zákonnými podmienkami pri prekážkach v konaní o konsenze strán sporu o prerušení alebo odročení pojednávania pri aplikácii § 162 CSP v spojení s § 163 CSP, aby nerozhodol súd prvej inštancie v súlade s ustálenou súdnou praxou

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 1/ dovolanie, jeho prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP z dôvodu, že súd prvej inštancie uznesením, ktoré potvrdil odvolací súd, zastavil konanie, pričom tak rozhodol na základe ustanovenia procesného kódexu, ktoré sa na predmetné súdne konanie nevzťahuje. Odvolací súd preklenul možnosť ustanovení CSP na konanie začaté v roku 2011 ustanovením § 470 ods. 1 CSP. Odvolací súd sa nezaoberal vo svojom uznesení § 470 ods. 2 CSP. Odvolací súd tak bez dostatočného odôvodnenia použil nové procesné pravidlá na úkony účastníkov konania, ktoré začalo ešte za účinnosti OSP a v zmysle predmetného odseku sa úkony urobené za účasti predchádzajúcej právnej úpravy považujú za zachované. Dovolateľ žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadril žalovaný, podľa ktorého obsahovo smeruje dovolanie proti nesprávnemu právnomu posúdeniu prvoinštančným a odvolacím súdom, čo reprezentuje dovolací dôvod podľa § 421 CSP, a teda sa jedná o zmätočné dovolanie. Vôbec z tohto podania s názvom dovolanie nie je zrejmé, v čom vidí dovolateľ porušenie podľa § 420 ods. f) CSP, a preto sa žalovaný nemôže k tomuto zmätočnému podaniu reálne a zodpovedne vyjadriť. Rovnaká vada činí toto podanie nepreskúmateľným. Toto podanie, podľa názoru žalovaného, nespĺňa náležitosti pre jeho prípustnosť resp. akceptovateľnosť ako dovolacieho prostriedku Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Uplatnil si aj náhradu trov dovolacieho konania. Žalobkyňa 2/ sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

12. V dôsledku viazanosti dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita odvolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách

dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP).

15. Žalobca 1/ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017).

15.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16. Žalobca 1/ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietal, že súd bez dostatočného odôvodnenia použil ustanovenia CSP na úkony účastníkov konania, ktoré začalo ešte za účinnosti OSP.

16.1. Podľa § 163 ods. 1 a 2 CSP ak strany zhodne navrhnú prerušenie konania alebo zhodne navrhnú

odročenie pojednávania, súd konanie preruší najmenej na tri mesiace. (ods. 1) Ak je konanie prerušené, súd v ňom pokračuje na návrh ktorejkoľvek strany. Ak sa návrh na pokračovanie v konaní nepodá do šiestich mesiacov od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania, súd konanie zastaví. (ods. 2)

16.2. Podľa § 470 ods. 1 a 2 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. (ods. 1) Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentracii konania, ak by boli v neprospech strany. (ods. 2)

16.3. Podľa § 110 OSP ak to účastníci zhodne navrhnú alebo ak sa neustanovia bez predchádzajúceho ospravedlnenia na pojednávanie, súd konanie preruší, ak sa to neprieči účelu konania. Ak ide o konanie o rozvod, preruší súd v týchto prípadoch konanie vždy.

16.4. Podľa § 111 ods. 3 OSP ak je konanie prerušené podľa § 110, súd v ňom pokračuje na návrh po uplynutí troch mesiacov; s výnimkou konania o rozvod môže súd na návrh pokračovať v konaní i pred uplynutím tejto lehoty, ak sú pre to závažné dôvody. Ak sa návrh na pokračovanie v konaní nepodá do jedného roka, súd konanie zastaví.

16.5. Porovnaním ustanovení § 163 ods. 1 a 2 CSP a § 110 a § 111 ods. 3 OSP vo vzťahu k prerušeniu konania na základe zhodného návrhu strán (účastníkov) najvyšší súd dospel k záveru, že následok takéhoto návrhu je rovnaký v oboch procesných predpisoch, t. j. súd preruší konanie a rovnako tak je rovnaký právny následok v prípade ak strany (účastníci) nepodajú návrh na pokračovanie v konaní - v takomto prípade súd zastaví konanie. Rozdielne je určenie lehoty, dokiaľ je potrebné podať návrh na pokračovanie v konaní, keď v CSP je stanovená 6-mesačná lehota od právoplatnosti uznesenia o prerušení konania a v OSP je stanovená 1-ročná lehota od prerušenia konania.

16.6. Zo spisu vyplýva, že súd prvej inštancie prerušil konanie podľa § 110 OSP uznesením z 2. júla 2014, pričom toto právoplatnosť nadobudlo 2. augusta 2014. Vzhľadom na uvedené začala jednoročná lehota na podanie návrhu na pokračovanie v konaní (§ 111 ods. 3 OSP) plynúť od 2. augusta 2014 a uplynula 2. augusta 2015, teda ešte za účinnosti OSP. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dôvod na zastavenie konania nastal už za účinnosti OSP, lebo žalobca návrh na pokračovanie konania nepodal ani do jedného roka a pokiaľ súdy nižšej inštancie zastavili konanie podľa § 163 ods. 2 CSP, ide o identický následok, ktorý by nastal aj aplikáciou OSP. Prípadné zrušenie rozhodnutia by znamenalo len bezúčelné predĺženie konania, lebo právne postavenie dovolateľa vo vzťahu k zastaveniu konania by sa aplikáciou ustanovení OSP nezmenilo. Rozhodnutie sa nezrušuje iba preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu privodiť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka. Je neúčelné a nevhodné formálne zopakovanie konania, ak pre účastníka vo vzťahu k skutkovej stránke veci nepredstavuje reálnu možnosť dosiahnuť rozhodnutie v jeho prospech a za takýchto okolností platí, že nie každé porušenie procesného predpisu má za následok porušenie práv účastníka konania.

17. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ nie je podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

18. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému priznal nárok na ich náhradu, keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobca 1/ (§ 256 ods. 1 CSP).

19. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.